



HANSA BORG BRYGGERIER AS AVD BORG
Postboks 7
1701 SARPSBORG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Vedtak om endring av tillatelse etter forurensningsloven - Hansa Borg bryggerier AS - Sarpsborg kommune

Statsforvalteren i Oslo og Viken endrer tillatelsen for Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg for bryggeri- og drikkevareindustri i Sarpsborg kommune. Endringen gjelder produksjonsrammer og utslipp til vann.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om kr 74 800,- for behandlingen av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 23.12.2022 om endring av tillatelse datert 17.12.2020, tillatelsesnummer 2020.1197.T., og tilhørende tilleggsdokumentasjon mottatt 08.02.2023.

Bakgrunn og Hansa Borg sine forslag til nye grenseverdier for utslipp til vann

Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg (heretter Hansa Borg) søker om en endring av produksjonsrammer fra 22,5 millioner liter per år til 35-40 millioner liter per år. Hansa Borg forventer at døgnproduksjonen kan variere +/- 15 % og søker dermed om en maksimal døgnproduksjon på 175 tonn/døgn.

Hansa Borg produserer drikkevarer ved Per Gyntveien 2-4 i Sarpsborg kommune. Virksomheten har påslipp av prosessvann til Alvim avløpsrenseanlegg med utslipp til Glomma ved Alvimkaia.

Bedriften har den 08.02.2023 sendt inn kost/nytte-vurdering ved å redusere utslippene for KOF, BOF, suspendert stoff (SS), nitrogen (Tot-N) og fosfor (Tot-P) og redegjort for rensing ved virksomheten og kostnader knyttet til dette.



Hansa Borg har foreslått grenseverdier for utslipp til vann uten at det etableres nytt rensetrinn ved virksomheten, se tabell 1. Grenseverdiene er satt med utgangspunkt i en årlig produksjonsvolum på 40 millioner liter drikkevarer.

Tabell 1 Hansa Borg sin oversikt over dagens utslipp samt forslag til grenseverdier for fremtidig utslipp med produksjon på 175 tonn/døgn

Parametere	Dagens gjennomsnitt utslipp til vann mg/l	Fremtidig gjennomsnitt utslipp til vann ved produksjon på 175 tonn/døgn mg/l
KOF	5423	4085
BOF	2887	2231
SS	581	287
Tot-N	-	33
Tot-P	-	3

For å redusere utslippene ytterligere må det etableres rensing av prosessvannet før påslipp til kommunalt avløpsanlegg. Etablering av MMBR (Moving bed biofilm reactor) eller MBR (Membrane bioreactor) vil koste mellom ca. 7 -10,4 MNOK og driftskostnadene vil være ca. 1,73-2,56 MNOK årlig. Forventet konsentrasjon i prosessvannet ved påslipp til kommunalt avløpsnett, etter lokal rensing, vil forventes å være; KOF 400 mg/l, BOF 219 mg/l, SS 14-27 mg/l, Tot-N 2 mg/l og Tot-P 1 mg/l.

Hansa Borg søker om å beholde utslippsgrensen for vannmengder på 10 m³/time og pH 5,5-8.

Prosessvannet går til Alvim avløpsrenseanlegg i Sarpsborg kommune, som i dag har kjemisk rensing. Kommunen skal bygge ut Alvim avløpsrenseanlegg med blant annet biologisk rensing innen januar 2027. Ifølge Hansa Borg har Sarpsborg kommune uttrykt at en høyere rensegrad ved virksomheten vil ha en liten betydning for kommunen.

Hansa Borg forventer at totalt antall biler vil øke fra 10 til 15-20 per dag som følge av økning i produksjonen. Dette vil i hovedsak være i tidsrommet kl. 07-15, og kun hverdager.

Lossing av naturgass og kullsyre er hovedbidragsyterne til støy, og bedriften forventer ikke at økt produksjon vil føre til flere leveranser av kullsyre og naturgass, men vil heller planlegge mer effektiv levering. Hansa Borg har allerede startet med å effektivisere leveranser av kullsyre, og siden høsten 2022 har leveransefrekvensen av kullsyre blitt halvert. Det samme gjelder gassleveranser. Bedriften påpeker at det i fremtiden vil være flere elektrifiserte kjøretøy med lavere støynivå. Hansa Borg har inngått avtale med ny leverandør av malt, og disse leveransene kommer med gassdrevne kjøretøy, som har et redusert støynivå i forhold til tidligere dieseldrevet kjøretøy.

Når det gjelder støy fra selve produksjonen, er produksjonen av øl mer omfattende og støyende enn produksjonsprosessene for både cider og brus. Dersom bryggeriet får økt produksjon er det planlagt å øke mengdene av cider og brus, samt å redusere eller eventuelt holde produksjonsmengden av øl på samme nivå. Produksjonstidene vil ikke utvides sammenlignet med i dag, da det er planlagt å produsere i parallelle linjer. Kjøleanlegget vil ikke utvides. Bedriften oppgir at den planlagte



produktmiksen er mer energieffektiv enn dagens. Det er derfor ikke forventet økt støynivå fra selve produksjonen.

Høring

Endringen innebærer en innskjerping av hvordan virksomheten reguleres, med strengere utslippskrav for flere parametere. Vi vurderer derfor endringen av tillatelsen til å være av mindre miljømessig betydning jf. forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd, bokstav b. Vi har derfor kun sendt saken på høring til Sarpsborg kommune, som eier av avløpsnett og avløpsrensaneanlegget som mottar prosessvann fra virksomheten. Tidligere søknad om tillatelse var på høring i 2020, da søkte Hansa Borg om en produksjonsramme på 40 millioner liter drikkevarer. Berørte parter er derfor kjent med saken fra før.

Sarpsborg kommune ga høringsuttale den 14.03.2023.

Kommunen er positiv til endret tillatelse for Hansa Borg da de foreslåtte endringene vil medføre redusert tilførsel til kommunalt nett. Kommunens ledningsnett har kapasitet til å ta imot de omsøkte mengdene prosessvann fra Hansa Borg. Utslipp fra virksomheten utgjør en stor andel av tilført stoffbelastning til Alvim avløpsrensaneanlegg. For KOF utgjør forventet gjennomsnittlig bidrag fra virksomheten 13 %, og for BOF er forventet bidrag 16 % av total organisk stoffbelastning til kommunens avløpsrensaneanlegg målt i 2022. Det fremtidige avløpsrensaneanlegget på Alvim, som skal stå ferdig innen 2027, vil inkludere fjerning av nitrogen. Denne prosessen vil kreve en karbonkilde. Dersom dette ikke kommer med avløpsvannet som BOF, må dette tilsettes i form av etanol på avløpsrensaneanlegget. Sarpsborg kommune ser det derfor som positivt å få tak i karbonkilden gjennom påslipp til kommunens avløpsnett.

Kommunen anbefaler vilkår om å utføre støymålinger, samt vilkår om avbøtende tiltak, dersom det oppstår mistanke om at støynivået har økt som følge av økt produksjon ved Hansa Borg. Trafikkforholdene anses som uproblematisk.

Sarpsborg kommune påpeker at det er viktig å sikre industrien forutsigbarhet og gode rammevilkår for videre vekst, for å ivareta arbeidsplasser i regionen, samtidig med at miljøhensyn ivaretas. Hansa Borg er en hjørnesteinsbedrift med lange tradisjoner i Sarpsborg.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

Statsforvalteren kan endre eller oppheve vilkårene i en tillatelse for eksisterende virksomhet, dersom vilkårene i forurensningsloven § 18 er oppfylt.

Ved vurdering av endringer i tillatelsen, har vi vurdert de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som endringen for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.



Vurdering av forurensningspotensialet fra anlegget

Utslipp til vann

Alvim avløpsrenseanlegg

Hansa Borg fører prosessvannet sitt til kommunalt avløpsnett og Alvim avløpsrenseanlegg i Sarpsborg kommune. Alvim avløpsrenseanlegg har i dag ikke sekundærrensetrinn. Sarpsborg kommune er i prosess med å bygge nytt rensetrinn ved Alvim avløpsrenseanlegg. Kommunen skal igangsette drift av ny renseprosess ved Alvim avløpsrenseanlegg, som skal rense for KOF, BOF₅ og Tot-N, innen 31. desember 2026. Utviklingen av rensegraden ved Alvim avløpsrenseanlegg de siste fem år har vært i en positiv utvikling. Renseeffekten for suspendert stoff i perioden 2017-2021 har i gjennomsnitt vært på 95 %. Renseeffekten på total fosfor har i samme periode vært i gjennomsnitt 93 %. For KOF og BOF₅ har det vært en svak stigende renseseffekt siden januar 2017. I gjennomsnitt over perioden har renseseffekten for KOF vært på 68 %, og BOF₅ på 60 %. Vi viser for øvrig til vår vurdering av kommunal avløpshåndtering under håndtering av prosessvann i vedtaksbrev av 17.12.2020.

Vurdering av endrede utslippsgrenser til vann

Med bakgrunn i produksjonskapasitet på 175 tonn/døgn, har Hansa Borg foreslått nye grenseverdier for fremtidig utslipp, både med og uten bruk av biologisk rensing før påslipp til kommunalt avløpsanlegg. Forslaget til grenseverdier for utslipp til vann innebærer lavere grenseverdier i punkt 3.1 *Utslippsbegrensninger* enn i tillatelsen datert 17.12.2020.

Hansa Borg har optimalisert produksjonen ved anlegget de siste årene og kan vise til at dette har medført lavere utslipp til vann. Statsforvalteren legger de foreslåtte grenseverdiene fra Hansa Borg til grunn for endring i tillatelsen. Vi vektlegger at man skal ikke forurense mer enn det som er nødvendig, og at bedrifter skal ta i bruk beste tilgjengelige teknikker (BAT) i sin virksomhet. Videre vurderer vi at utslippene til vann kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren, jf. forurensningsloven § 18 første ledd, punkt 2.

Hansa Borg sin virksomhet ved anlegget i Sarpsborg er ikke omfattet av BREF for Food, Drink and Milk Industries. Gjeldende forvaltningspraksis tilsier at vi ser hen til grenseverdiene i de tilhørende BAT-konklusjonene (BAT-AEL), også for virksomheter som ikke har så stor produksjon at de er omfattet. Grenseverdiene som er angitt i BAT-konklusjonene er strengere enn de grenseverdiene som Hansa Borg har foreslått til å gjelde. Resipientforhold tilsier at grenseverdier som fremgår av BAT-AEL bør legges til grunn. For å oppnå utslippsverdier lavere enn BAT-AEL må Hansa Borg etablere biologisk rensing før påslipp til kommunalt avløpsanlegg.

Vi vurderer imidlertid at det ikke er grunnlag for å sette krav til at Hansa Borg reduserer sine utslipp til vann til de utslippskonsentrasjoner som bedriften har opplyst at de kan oppnå *ved bruk av biologisk rensing*. Bakgrunnen for dette er begrensningen som ligger i forurensningsloven § 18 til å endre tillatelsen i denne omgangen. Tillatelsen til denne virksomheten ble gitt i 2020. De vilkår som settes i en tillatelse skal gi forutsigbarhet for bedriften i en viss periode. Bestemmelsen åpner for at forurensningsmyndigheten i visse tilfeller kan endre eller oppheve vilkårene i tillatelsen. Etablering av biologisk rensetrinn ved virksomheten utgjør en større investering samt medfører årlige driftskostnader for Hansa Borg, og vi mener ikke at omsøkt produksjonsendring er av et omfang som gjør at det er forholdsmessig å kreve dette. Vi ser også at tilførsel av organisk stoff fra Hansa Borg kan være en fordel for det kommunale avløpsrenseanlegget med nitrogenfjerning.



I forbindelse med økning av produksjonsramme velger vi imidlertid å stramme inn vilkår i punkt 3.1 *Utslippsbegrensninger*, til utslippskonsentrasjoner som vi mener er mulig for Hansa Borg å oppnå basert på informasjon om dagens utslipp og forventet utslipp ved økt produksjon, uten at dette medfører urimelig kostnad for bedriften.

Vi gjør oppmerksom på at dersom Hansa Borg ønsker å øke produksjonen i fremtiden, til en produksjonskapasitet som medfører at virksomheten vil bli omfattet av BREF Food, Drink and Milk Industries, så vil utslippsgrensene måtte skjerpes ytterligere for å imøtekomme de forpliktende utslippsnivåer (BAT-AEL) for næringsmiddelindustri.

Endring av målekomponenter

I endringen av tillatelsen punkt 3.1.1 tabell 1 *Grenseverdier* for utslipp av komponenter med krav om målinger, så har vi tilført komponentene suspendert stoff (SS), TOC, nitrogen (Tot-N) og fosfor (Tot-P) som det skal tas prøver på, samt tatt bort BOF. Dette for at bedriften skal måle på samme komponenter som andre næringsmiddelvirksomheter har fått krav om. Vi vurderer at dette ikke er urimelig, jf. forurensingsloven § 18 første ledd punkt 2.

Tabell 2 Nye utslippsgrenser for utslipp til vann, ved produksjon på 175 tonn/døgn

Komponent	Utslippsgrenser		
	<i>Maksimalt utslipp</i> <i>(midlingstid 1 døgn)</i>	<i>Gjennomsnitt utslipp</i> <i>(midlingstid 1 døgn)</i>	<i>Maksimal verdi</i> <i>(kontinuerlig måling)</i>
KOF mg/l	5 500	4 100	
TOC mg/l	<i>målekrav</i>	<i>målekrav</i>	
SS mg/l	400	290	
Tot-N mg/l	60	33	
Tot-P mg/l	10	3	
pH			6-9
Temperatur			40 °C
Vannmengde prosessavløp		7,5 m ³ /t	10 m ³ /t

Vi har satt vilkår om at de nye utslippsgrensene gjelder fra dags dato.

I tillatelsen punkt 13.2 *Utredning av korresponderende verdier KOF-TOC*, skal bedriften utrede muligheten for å erstatte grenseverdien for KOF med en utslippsgrense for TOC. Dette forutsetter at det finnes en korrelasjon mellom KOF og TOC for den aktuelle produksjonen. TOC foretrekkes fordi analysene ikke er avhengig av svært giftige stoffer. For analyse for KOF brukes giftig kaliumdikromat.

Vurdering av utslippsgrenser for temperatur, pH og vannmengde

Vannmengde, pH og temperaturer er viktige parametere med hensyn til kommunalt avløpsnett og avløpsrensaneanlegg. Vannmengde må også begrenses med hensyn på ressursforbruket knyttet til rentvannsforsyning, og med hensyn til at utslippsgrensene for KOF, BOF, SS, Tot-N og Tot-P settes som konsentrasjonsgrenser. Dette forutsetter at ikke vannmengden er altfor høy. Vi viderefører nåværende grenseverdier på vannmengde 10 m³/time og temperatur 40 °C, men tilføyer vilkår for gjennomsnittlig utslipp av vannmengder på 7,5 m³/time. For pH har vi endret vilkår fra 5,5-8,0 til 6-9 i tråd med anbefalinger fra avløpsbransjen og dagens praksis for utslippstillatelser til industrivirksomheter.



Støy

Vi viderefører nåværende støygrenser i den endrede tillatelsen.

Konsekvenser for naturmiljøet

I og med at endringen av tillatelsen innebærer en skjerping av bedriftens utslippsgrenser mener vi at vedtaket ikke vil ha negative virkninger for naturmangfold. Vi legger derfor til grunn at en nærmere vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12 ikke er nødvendig. Vi viser for øvrig til vår vurdering i vedtaksbrev av 17.12.2020.

Vurdering etter vannforskriften

Vi viser til vår vurdering etter vannforskriften i vedtaksbrev av 17.12.2020.

Glommavassdraget, Oslofjorden

Alvim avløpsanlegg har utslipp til Glomma ved Alvim i Sarpsborg kommune. Denne delen av Glomma (Vann-nett ID 002-3549-R) er etter vannforskriften karakterisert til å være i *dårlig* økologisk tilstand og *god* kjemisk tilstand (Vann-nett per 13.02.2023). Punktutslipp fra industri påvirker tilstanden i stor grad, men også avløpspunktutslipp fra regnvannsoverløp på avløpsnettet og Alvim avløpsrenseanlegg påvirker betydelig (middels grad). Den økologiske tilstanden i nedre Glomma (Vann-nett ID 002-3551-R) er også *dårlig*. Tilstanden i brakkvannsområdet ved utløpet av Glomma (Vann-nett ID 0101010405-C) er i *dårlig* økologisk tilstand og *dårlig* kjemisk tilstand. Glommavassdraget er et av de fire største vassdragene som drenerer til Ytre Oslofjord. Tilførsler fra Glomma vil også påvirke Oslofjorden. I mars 2021 la regjeringen frem *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Tilførsler av nitrogen, fosfor og partikler er høyere enn det fjorden naturlig håndterer, med påfølgende algeoppblomstring, tilslamming og blant annet fiske- og fugledød som resultat. Det er et nasjonalt mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand og at naturmangfoldet i fjorden ivaretas. Reduserte utslipp fra industri vil bidra til å muliggjøre oppnåelse av miljømål for vannforekomstene og er i tråd med tiltaksplanen for Oslofjorden.

Vannforskriften § 4 sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Statsforvalteren mener at det med satte vilkår i tillatelsen ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i Glomma eller nærliggende vannforekomster, eller at utslippet vil vanskeliggjøre oppnåelse av miljømålene for vannforekomstene. Vi viser videre til våre vurderinger under Utslipp til vann lenger opp i dokumentet.

Samfunnsmessige hensyn

Virksomheten medfører samfunnsnytte gjennom produksjon av næringsmiddel og i form av arbeidsplasser. Det er et nasjonalt mål om å øke næringsmiddelproduksjonen i Norge, og Hansa Borg er en viktig del av norsk næringsmiddelproduksjon.

Konklusjon

Vi imøtekommer Hansa Borgs søknad om økt produksjon og endrer rammekrav i tillatelsen slik at Hansa Borg kan produsere drikkevarer med en produksjonsmengde på inntil 175 tonn/døgn. Basert på innstrammingene knyttet til utslippskrav, er vi av den oppfatning at en økt produksjon ikke vil medføre uakseptabel forurensing av ytre miljø.



Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Utredning om korresponderende verdier KOF – TOC *	31.12.2025	13.2

* Rapporteres i vedlegg med egenkontrollrapporteringen.

Vedtak om endret tillatelse

Statsforvalteren endrer Hansa Borg Bryggeri AS avdeling Borg sin tillatelse til drift av bryggeri- og drikkevareindustri ved Per Gyntveien 2-4, gnr/bnr 1/334, i Sarpsborg kommune. Endringen gjelder økning i produksjonsmengder og skjerping av utslippsgrenser til vann.

Endring av tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 18 første ledd punkt 5 og 2. Endret tillatelse med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 20.01.2023. Vi varslet sats 5 som utgjør kr 74 800,- for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 5 kommer til anvendelse i denne saken. Hansa Borg skal betale kr 74 800,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage



skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Kari Skogen
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg - endret tillatelse med vilkår - endring 01
- 2 Hansa Borg Bryggerier AS avdeling Borg - vedtak om tillatelse 17.12.2020

Kopi til:

NIRAS v/ Ida Johansen
Hansa Borg v/Cato Johnsen
Sarpsborg kommune

Postboks 237

1702

SARPSBORG